

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie**

Szczecin, dnia marca 2010 r.

**Pan
Andrzej Drozd
Dyrektor Zespołu Szkół Nr 2
w Białym Borze**

LSZ-410-93-04/2009
P/09/074

WYSTAPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie skontrolowała Zespół Szkół Nr 2 w Białym Borze (Zespół) w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym² w latach 2007–2009.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym w dniu 20.01.2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skontrolowaną działalność Zespołu.

W okresie objętym kontrolą Zespół, w skład którego wchodziły Szkoła Podstawowa i Gimnazjum, funkcjonował jako szkoła publiczna bezobwodowa z nauczaniem w języku mniejszości ukraińskiej, na zasadach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym³. Zespół korzystał z prawa używania nazwy własnej szkół w języku ukraińskim.

W latach szkolnych 2007/2008 – 2009/2010 wchodzące w skład Zespołu szkoły obejmowały nauką od 51 do 54 uczniów (Szkoła Podstawowa od 20 do 21 i Gimnazjum od 31 do 33).

Obowiązujący na czas kontroli statut Zespołu (j.t. z 15.09.2009 r.) określał prawa uczniów należących do mniejszości ukraińskiej, w zakresie podtrzymywania i rozwijania poczucia tożsamości

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² ustawa z dnia 6 lipca 2005 r. –Dz.U. Nr 17, poz. 141 ze zm.

³ Dz.u. Nr 214, poz. 1579

narodowej, językowej i religijnej oraz poznawania historii, geografii i kultury Ukrainy. W statucie określono, że Zespół tworzą szkoły z nauczaniem w języku ukraińskim oraz uregulowano zasady i formy działalności dydaktyczno-wychowawczej takie jak: obowiązkowe zajęcia lekcyjne, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne oraz nadobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne, których rozmiar określały szkolne plany nauczania opracowane na każdy rok szkolny.

Zespół, realizując zadania statutowe, prawidłowo współpracował z działającymi na terenie Gminy Biały Bór organizacjami mniejszości ukraińskiej, tj.: Kołami Związku Ukraińców w Polsce w Białym Borze i Bielicy, Ukraińskim Towarzystwem Nauczycielskim w Polsce oraz Parafią Greckokatolicką w Białym Borze, a także ze Starostwem Powiatowym w Szczecinku i Urzędem Miejskim w Białym Borze. W ramach współpracy w latach 2007–2009 Szkoła uczestniczyła w Międzynarodowym Festiwalu Bajki Ukraińskiej, organizowanym corocznie konkursie plastycznym „Barwy Ukrainy”, Sakralnym Festiwalu Dzieci i Młodzieży w Białym Borze, a także w Festiwalu Kultury Ukraińskiej w Sopocie i Festiwalu Etnicznym we Wrocławiu.

Zatrudnieni w Zespole w roku szkolnym 2009/2010 nauczyciele języka ukraińskiego, muzyki, historii i geografii Ukrainy oraz religii, posiadali kwalifikacje odpowiadające wymogom określonym w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁴ oraz w § 13 rozporządzeniu MEN z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli⁵. Nauczyciele ci posiadali wyższe wykształcenie kierunkowe do nauczania przedmiotu i przygotowanie pedagogiczne oraz potwierdzone kwalifikacje do nauczania w języku ukraińskim. W okresie objętym kontrolą nauczyciele ww. przedmiotów uczestniczyli w: kursach zespołów metodycznych dla nauczycieli nauczających w j. ukraińskim, szkoleniach i warsztatach, podnosząc systematycznie swoje kwalifikacje zawodowe. Nauczyciele innych przedmiotów, tj. matematyki, fizyki i chemii (prowadzący naukę w języku polskim w niepełnym wymiarze czasowym), posiadali również wyższe wykształcenie kierunkowe i przygotowanie pedagogiczne oraz znajomość języka ukraińskiego, bez potwierdzenia tego faktu stosownym zaświadczeniem lub certyfikatem. Wymóg taki, który obowiązuje od 1.09.2009 r., wynika z § 13 ust. 2 przytoczonego powyżej rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej.

W badanym okresie nabór uczniów do obu szkół Zespołu dokonywany był na podstawie wniosków rodziców, tj. zgodnie z zasadami określonymi w § 2 ww. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszko-

⁴ Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.

⁵ Dz.U. Nr 50, poz. 400

la, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej (...).

NIK pozytywnie ocenia organizację i dokumentowanie zajęć edukacyjnych oraz zajęć pozalekcyjnych w szkołach Zespołu. W latach szkolnych 2007/2008 – 2009/2010 nauczanie przedmiotów mających na celu podtrzymanie tożsamości narodowej uczniów prowadzono w oparciu o arkusze organizacyjne, sporządzane w zgodności ze szkolnymi planami nauczania. Arkusze te na każdy rok szkolny były zatwierdzane przez Radę Pedagogiczną, po pozytywnym zaopiniowaniu przez wizytorów Kuratorium Oświaty w Szczecinie. Nauka języka ukraińskiego prowadzona była w Szkole Podstawowej w klasach w wymiarze 20 godzin tygodniowo, a w Gimnazjum w wymiarze 12 godzin tygodniowo, tj. w rozmiarze zgodnym z określonym w § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych⁶. W zgodności z ww. rozporządzeniem (załączniki 1 i 4) prowadzone były w obu szkołach zajęcia z religii obrządku greckokatolickiego. Godziny pracy z uczniem, będące w dyspozycji Dyrektora Szkoły, przeznaczone zostały w Szkole Podstawowej na zajęcia muzyczne i teatralne w wymiarze 6 godzin tygodniowo, a w Gimnazjum na historię i geografę Ukrainy – 1,5 godziny tygodniowo.

W objętych kontrolą latach szkolnych nauka języka ukraińskiego, na obu poziomach kształcenia, prowadzona była w oparciu o programy nauczania i podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego przez Ministra Edukacji Narodowej. Ze względu na brak polskich podręczników do historii i geografii Ukrainy w Gimnazjum do nauki tych przedmiotów wykorzystywano „Rozkłady materiałów nauczania”, sporządzane przez nauczycieli tych przedmiotów, w oparciu o programy autorskie obowiązujące w liceum ogólnokształcącym, zatwierdzone przez Ministra Edukacji Narodowej. W nauce religii, na każdym poziomie kształcenia, stosowano programy zatwierdzone decyzjami Koordynatora Biura Programowania Katechezy przy Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski.

Mając na celu doskonalenie nauczania, w ramach realizacji obowiązujących programów, w Zespole opracowano i wdrożono treści ścieżki edukacyjnej „Edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w regionie”, obejmującej m.in.: poznawanie historii przodków, rozwój postaw patriotycznych, zdobywanie wiedzy o ziemiach przodków, kształtowanie poczucia przynależności do swojej „małej ojczyzny”.

Stwierdzono ponadto, że Zespół:

- posiadał bibliotekę, w której m.in. zgromadzono przewidziane programami nauczania podręczniki do nauki przedmiotów obowiązkowych w Szkole Podstawowej i Gimnazjum oraz książki stano-

⁶ Dz.U. Nr 15, poz. 142 ze zm.

wiącej lekturę obowiązkową. Ilość podręczników i pozycji lektur, jakimi dysponowała biblioteka była wystarczająca i zaspokajała potrzeby uczniów związane z nauczaniem,

- w okresie kontrolowanym poprawnie współdziałał z Kuratorium Oświaty w Szczecinie. Współpraca ta dotyczyła wdrożenia ww. ścieżki edukacyjnej, organizacji konferencji nauczycieli z zespołów międzyszkolnych języka ukraińskiego oraz działań na rzecz wprowadzenia dwuczęściowych świadectw ukończenia szkoły, tj. z drugą częścią w języku ukraińskim o treści tożsamej, co część w języku polskim.

W latach 2007–2009 Zespół był finansowany środkami ze zwiększonej subwencji oświatowej oraz pochodzącymi z budżetu Gminy Biały Bór. Łącznie w tych latach Zespół na swoją działalność otrzymał 2.292,9 tys. zł, w tym 1.980,8 tys. zł subwencji (86,4 %) i 312,1 tys. zł z budżetu Gminy. Środki te w poszczególnych latach wykorzystywano – w zgodności z planami rocznymi – przede wszystkim na wynagrodzenia (z pochodnymi), na co przeznaczano w zależności od roku od 93,7 do 94,5 % ich ogółu. Finansowano z nich także wydatki związane z dojazdem dzieci do szkoły (od 11,0 do 14,3 tys. zł) oraz doksztalceniem nauczycieli na sumę 3,4 tys. zł.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o *przestrzeganie wymogu dotyczącego udokumentowanej znajomości języka ukraińskiego, przy zatrudnianianiu nauczycieli prowadzących zajęcia w języku polskim.*

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku, bądź o działaniach podjętych w celu jego realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, Pan Dyrektor ma prawo zgłosić do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie umotywowane zastrzeżenia w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.